

**ALAITZ LANDALUZE | BERRIKUNTZA POLITIKEN
KOORDINATZAILE NAGUSIA BERRIKUNTZAREN
EUSKAL AGENTZIAN (INNOBASQUE)**

Posted on 17/08/2022 by Naider

Alaitz Landaluze telekomunikazio ingeniaria da eta bere ibilbide profesionala garatu du enpresa pribatuetan zein ingurune publikoan. Gaur egun, Innobasque Berrikuntzaren Euskal Agentziako Berrikuntza Politiken Koordinatzaile Nagusia da, eta Innobasquek Lehendakaritzari eta Eusko Jaurlaritzako sail ezberdinei laguntzen die I+G eta berrikuntzako estrategiak, programak eta proiektuak diseinatzeko eta garatzeko. Besteak beste, bere arloak Euskadi 2030 Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Planaren idazkaritza teknikoa kudeatzen du, Ekonomiaren Garapen, Iraunkortasun eta Ingurumen Sailari laguntzen dio Teknologia Zentroen ebaluazioan, eta Hezkuntza Sailari Euskadiko kudeaketan. STEAM Estrategia.

Egun on Alaitz, eskerrik asko NAIDERen gonbidapena onartzeagaitik. Lehenik eta behin, Innobasqueri eskerrak eman nahi dizkiot hainbeste urtetan Euskadin berrikuntza prozesuen sustatzaile gisa jokatzeko duzun papera. Segur aski, tarteka enpresen eta gizarte osoaren errealitatea apur bat aurreratu izanaren sentsazioa izango duzu. Zeintzuk iruditzen zaizkizu gizartearen eta egungo enpresa ehunaren erronka nagusiak berrikuntzari dagokionez? Euskal Herria momentuko garaian dagoela uste duzu?

Erronka nagusia enpresa txiki eta ertain tradizionalak berrikuntzaren dinamikan sartzea da, bi abiadurako ekonomia saihestuz. Europako politika sustatzen ari den digitalizazioa eta iraunkortasuna funtsezkoak dira horretarako.

Gure industriaren maila teknologikoa handitzea, I+Gn inbertsioa EBko batez besteko mailetara areagotzea da beste erronka bat. Behatzen ari gara pandemiaren ostean, enpresa asko apustu estrategikoak egiten ari direla I+Gn eta berrikuntzan inbertsio garrantzitsuetan oinarrituta, neurri handi batean gure ekonomiaren sektore estrategikoetako eraldaketa prozesuek bultzatuta, hala nola automobilgintzan. Horren isla izan da Eustatek 2021erako I+Gn egindako inbertsioari buruzko datu bikainetan. Uste dut hori dela jarraitu behar dugun bidea Europako batez bestekoan kokatzen gaituzten inbertsio-mailetara iristeko.

Eta hirugarren erronka gazteak STEM lanbideetara (Zientzia, Teknologia, Ingeniaritza eta Matematika) erakartzea da, gure ekonomiaren gaur egungo eta etorkizuneko garapenerako funtsezkoak. Jaiotza-tasaren jaitsierak, ikerketa horien erakargarritasuna gutxitzeari gehituta, zenbait sektore arriskuan jartzen ditu epe ertain-luzean.

Berrikuntzaren Pertzepzio Txostenean Innobasquetik aldi-aldi argitaratzen duzuna, kontsultatutako adituek (euskal berrikuntza-sistema osatzen duten entitate ezberdinetako 250 lagunetik gorako erreferentziatzko epaimahaia) ados daudela dirudi, ia aho batez, berrikuntza-jardueretan ahalegina handitzen joango dela. hurbileko etorkizuna. Berrikuntza ez al dute eragiten Europako egungo egoera geo-politikoaren ziurgabetasunak edo inflazioan edo lehengaien kostuan eraginak?

Lehenik eta behin, kontuan hartu behar da azterketa 2021. urte amaieran egin zela, Ukrainako gerra hasi baino lehen.

Urteotan ikusi dugunaren arabera, berrikuntza-jarduera (enpresa berritzaileen %ren arabera neurtuta) oro har gutxitzen da krisi garaian. Horrek ez du esan nahi berritzen duen enpresarik ez dagoenik, baizik eta gehiago ez direnik, batez ere, eguneroko jardueretara bideratzen direlako. Horregatik, ezinbestekoa da administrazio publikoek berrikuntza sustatzea, batez ere krisi garaian, enpresa txikiei epe ertain eta luzerako proiektuen garapenean lagundu nahian.

Zentzu berean, Eustatek duela gutxi behin-behineko emaitza oso onak argitaratu ditu gure herrialdeko I+G ahaleginari dagokionez. Zehazki, Ikerketa Zientifiko eta Garapen Teknologikoko (I+G) jardueretarako gastua % 10,4 hazi da C.A. Euskal AEko 2021ean eta lanaldi osoko baliokidetasuneko I+Gko langile osoa %6,7 hazi da. Egia da herrialde guztietan I+G gastuan eraginak nolabaiteko atzerapenarekin gertatzen direla ziklo ekonomikoarekiko. Bizi dugun egoera ekonomikoa kontuan hartuta, hazten ari den joera hori onargarria al da datozen urteetarako ala ulertzen duzu Innobasquen azkenean I+G ahalegina ere murriztuko dela?

Esan bezala, ikusten ari gara puntako konpainiak apustu estrategikoak egiten ari direla I+Gn eta berrikuntzan inbertsio garrantzitsuetan oinarrituta, gure ekonomiarako sektore estrategikoetan izandako aldaketa garrantzitsuek bultzatuta. Mugimendu estrategiko hauek inbertsio publikoaren hazkundearekin bat datoz, batez ere Next Generation funtsen bidez. Hori dela eta, denak adierazten du bilakaeran gure ekonomiarekin lotutako sektoreetan funts horiek I+G+b-rantz duten fluxuak eragin handia izango duela.

Beste adierazle positibo bat esfortzu erlatiboa da. BPGari dagokionez, EAEn barne I+Gko gastua 2020an % 2,08tik 2021ean % 2,13ra igaro da. Zalantzarik gabe, hazten ari den jokaera duela zenbait urte, Europako batez bestekoarekiko (% 2,23) konbergentzia argia antzematen digu. EB-27rako 2019an). Europako batez bestekoa erreferentzia eta helburu nagusia al da ala anbiziotsuagoak izan behar dugu eta EBko eskualde industrializatu eta teknologikoenekin bat egitearen aldeko apustua egin behar dugu? Nolanahi ere, zein mekanismo jartzen ari dira martxan konbergentzia honetan aurrera egiteko?

Oro har, I+G jarduera goi-teknologiako sektoreei lotuta egon ohi da eta multinazionalak bultzatuta, oro har hiri nagusietan kokatuta egon ohi da, batez ere estatuko hiriburuetan. Euskadi teknologia altuko eta ertain-altuko sektoreak nagusi diren industria-eskualde bat bada ere, multinazionalen presentzia txikiagoa du, beraz, I+Gko inbertsioetan Europako batez bestekoa lortu nahi izatea nahikoa asmo handikoa dirudi.

Ibilbide luzea duzu berrikuntzan eta hau sustatzeko politiken diseinuan, ezarpenean eta ebaluzioan lanean. Zeintzuk dira berrikuntza politikak egiterakoan ikusi diren aldaketa nagusiak? Zaila al da berrikuntza politiketan berritzea?

Bi aldaketa nabarmenduko nituzke: lehenengoa berrikuntza industriatik haratago doala eta eragile eta sektore sozioekonomiko aniztasunak elkarrengaitan duten ekosistemak sortzea eskatzen duen ikuspegia da. Euskadiren kasuan, aldaketa hori I+G+b politika Lehendakaritzak koordinatzen hasi zenean gauzatu zen.

Bigarren aldaketa zera da: berrikuntza politika funtsezko zenbait politikari lotu behar zaiola benetan politika eraldatzailea izan dadin. Batez ere, Osasuna, Hezkuntza edo Etxebizitza bezalako gizarte politikez ari naiz. Lotura horrek bi helburu ditu: batetik, bikaintasuna bermatzea eta etorkizuneko beharretara bideratzea, eta, bestetik, lotutako sektore ekonomikoak garatzea. Euskadin, bilakaera hori garatzen joan da RIS3 hedapenaren bidez, eta horri esker berrikuntza politika osasuna, etxebizitza edo kultura bezalako politikekin sendoago lotzea ahalbidetu du.

Innobasquetik Lehendakaritzak bultzatzen duen Euskadiko Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza Planaren (ZTBP) idazkari tekniko gisa funtsezko zeregina duzu. Duela gutxi argitaratu da ZTBP 2030, datozen urteetarako Euskadin berrikuntzarako erreferentzia-

esparrua izango dena. Zeintzuk dira Euskadin datozen urteetan berrikuntzaren inguruan lan ildo nagusiak? Zein ikasgai atera dira aurreko Planetik eta nola itzuli dira egungora? ZTBPre norabidea berbideratu al da COVID19 edo Ukrainako gatazka bezalako azken gertakarien ostean?

Aurreko ZTBPre ondoriotz, RIS3 estrategiaren hedapena lortu zen eta sistemaren eraginkortasuna ere nabarmen hobetu zen, batez ere argitalpen zientifikoei eta errenta altuko eta ertaineko sektoreei lotutako esportazio eta salmentei dagokienez. goi-teknologia. 2021ean onartutako ZTBP berria Europako berrikuntza-politikari oso lotuta dago eta aurrekoaren jarraipena da. Zehazki, laburbilduz, estrategian gizarte-erronkak txertatzeari, ETEetan berrikuntzaren sustapenari eta euskal I+G-aren presentzia Europan indartzeari buruzkoa da.

Plan mota hauek epe luzekoak dira eta, oro har, aldaketa politikoekin lotuta daude, beraz, oraingoz ez da berrikuspena aurreikusi 2024ra arte, aipatzen dituzun azken gertaerak gorabehera.

ZTBP 2030 zientzia, teknologia eta berrikuntza sustatzeko konpromisoa hartu du, Euskadi digital, berde eta inklusibo baterako trantsizioa azkartzeko. Horiek al dira datozen urteetan berrikuntza-prozesuak gidatuko dituzten alderdi nagusiak?

Zalantzarik gabe. Gainera, azken urteotako gertakariak berretsi besterik ez dute egiten. Pandemiak negozio eta gizarte mailan eraldaketa digitalaren prozesuak bizkortu baditu, Ukrainako gerrak gauza bera egiten ari da gizarte berdeago baterako trantsizioarekin.

Zientzia, Teknologia eta Berrikuntzaren Euskal Sistemaren (SVCTI) gobernantza ereduaren finkapenean ere parte hartzen duzu. Berrikuntza prozesuak aurrera eramateko engranaje gisa balioko duen gobernantza sistema sendoa izatea beharrezkoa ikusten al duzu? Nola ikusten duzu Euskadi alderdi honetan? Erakundeen arteko lankidetzan eta koordinazioan sakontzen jarraitzea aurreikusten al da berrikuntzaren aldeko apustu partekatuan oinarrituta?

Izan ere, gobernu-eredu sendoa bat ezinbestekoa da planaren arrakasta bermatzeko, batez ere gure konplexutasun instituzionala kontuan hartuta. Izan ere, hori da plan berri honen gako nagusietako bat. Kontuan izan behar da politikak gero eta menpekotasun handiagoa dutela elkarren artean eta, beraz, gobernu eredu sendoak behar direla haien exekuzioa koordinatzeko.

Talentua berrikuntzaren ardatz nagusizat hartzen da eta hori ZTBPre bertan eta berrikuntzako gastu-partidetan ere islatzen da. Nola egiten diozue aurre, Berrikuntzaren Euskal Agentziatik, gaitasun zientifiko-teknologikoei dagokienez gizarteak dituen behar gero eta handiagoak? Zeintzuk dira talentu zientifiko, teknologiko eta enpresarialaren sustapenerako lan-ildo nagusiak?

Innobasque-n gure jatorritik lantzen ari garen ildoak da eta azken urteotan gogor txertatu dena agendan, neskei arreta berezia jarritz. Jaiotza-tasaren jaitsierak, STEM karrerak deitzen ditugun horietan inplikazio txikiagoari eta industriar teknologiak gero eta presentzia handiagoa izateari tentsio pixka bat sortzen hasten ari da enpresa garrantzitsuen Giza Baliabideetako sailetan. Zentzu honetan gure lana Hezkuntza Sailak zuzentzen duen STEAM Euskadi estrategiarekin lotuta dago. Ekintza eta entitate asko dira dagoeneko Euskadin ildo horretan lanean aritu direnak eta gure lana, lehenik eta behin, eragin handiena dutenak identifikatzea, aintzat hartzea eta, ahal den neurrian, sustatzea da. Horretarako, bi urte baino gehiago daramatzagu STEAM Sariak-en kudeaketan elkarlanean. Ahaleginak egiten saiatzen ari gara, kasu askotan bai gazteentzat bai haien familientzat

ezezagunak diren enpresa hauen atzean dauden lanbide asko erakusteko. Aldi berean, irakasleei ikaskuntza-testuinguru erreala goak sortzen laguntzen saiatzen gara, STEM irakasgaiekin lotutako kontzeptu askoren erabilgarritasuna erakusten lagunduz, ulergarriagoak eta erakargarriagoak izan daitezten. Lan horrek guztiak hezkuntza sektorearen, enpresen, unibertsitateen eta abarren arteko lankidetzara maila altua eskatzen du. STEAM Sare sarearen bidez garatzen ari garela. Gainera, Europako foro nagusietan oso presente gaude praktika onak ikasi eta ekarri nahian.

Beste egoera ekonomikoetan ez bezala, badirudi oraingoan Europak maila guztietan berrikuntza sustatzeko apustua egiten duela eta hedapen ekonomiko indartsua espero dela, besteak beste, berrikuntza sustatzeko laguntza programetan (Horizon Europa, adibidez). Zein alderdi dira garrantzitsuak lurralde bat ondo kokatuta egon dadin berrikuntzarako Europako funtsak eskuratzeko orduan? Nola jokatu dute euskal administrazioek eta enpresek prozesu hau? Fruituak ikusten hasi al dira?

Euskadik ibilbide luzea du ildo horretan eta horri esker azken Esparru Programan parte hartu duten 10 eskualde onenen artean egon da. Oso epe luzeko lana da, non enpresa handiek, zentro teknologikoei eta unibertsitateei funtsezko zeregina duten eragile. Garrantzitsuak dira, hala nola, Euskadiko I+G+b Estrategia Europan, Innobasquetik kudeatzen ditugun proiektu elkartuen Behatokia, baita erakunde ezberdinek eskaintzen dituzten laguntza zerbitzuak ere.

Egiten dugun sare-lana ere ezinbestekoa da Europan gure kokapen estrategikoa bermatzeko. Horri esker, Euskararen presentzia koordinatzen da Esparru Programaren ildo ezberdinei lotutako lan-programak zehazten diren foro nagusietan.

Berritzea ez da gaitasun handiko ikasle gutxi batzuen kontua. Zein alderdi uste duzu ezinbestekotzat jotzen berrikuntza sustatzeko ahalegina (finantzaketa, prestakuntza programak...) gizarte osora zabaltzeko? Herritarrek kontziente al dute prozesu berritzailean parte hartzen dutela eta sentitzen dute?

Berrikuntza ekosistemen bidez garatzen da eta, hortaz, bere sustapenak ildo anitzetan lan egitea eskatzen du. Konpromiso politikoa, enpresa kultura eta anbizioa, eskualdearen nazioartekotze maila edo hezkuntza maila dira horietako batzuk. Nire ustez, arrakasta gizarte ekosistema honetan inplikatzeko eta protagonista bihurtzeko datza, bigarren planoan duen rola ulertu beharrean.

Eskerrik asko, Alaitz. Plazer bat izan da zurekin hitz egitea eta zure lana apur bat hobeto ulertzen laguntzea eta gure ingurunean, gure enpresetan eta gure lurraldean etengabeko berrikuntza prozesuan gure zatia egiten jarraitzera animatzea.

